

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Η Ευρώπη προβλέπετε να ξοδέψει για την Άμυνα και την Ασφάλεια το ιλιγγιώδες ποσό των τεσσάρων τρισεκατομμυρίων τα επόμενα επτά έτη. Τα χρήματα αυτά θα προέλθουν από κεφάλαια που θα διαθέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση/Ευρωπαϊκή Κοινότητα, από εθνικά κεφάλαια των Κρατών Μελών, καθώς και από δάνεια κυρίως μέσω του προγράμματος SAFE. Τα κεφάλαια επομένως που θα διατεθούν για Άμυνα και Ασφάλεια, θα είναι βασική οικονομική παράμετρος ανάπτυξης στα Κράτη Μέλη (ΚΜ) της ΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, για την ανάδειξη συναφών θεμάτων που άπτονται της οικονομικής διάστασης των εξοπλισμών και αφορούν την Ελλάδα τόσο εθνικά όσο και ως μέλος της ΕΕ, διοργανώθηκε το Defense & Security Forum που πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 15 Μαΐου 2026 και συμπεριλαμβανόταν στις δράσεις του 35^{ου} Money Show που διοργανώθηκε 15 - 17 Μαΐου 2026 στο ξενοδοχείο Αθηνών Divani Caravel.

Οι θεματικές ενότητες του **Defense & Security Forum** ήταν οι ακόλουθες:

A. Αξιοποίηση Αποστράτων στο Επιχειρησιακό Περιβάλλον της Επανεξοπλισμένης Ευρώπης.

Οι Έλληνες απόστρατοι που δραστηριοποιούνται ως εμπειρογνώμονες σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι πρέσβεις της Ελληνικής αμυντικής κουλτούρας. Με τις σύγχρονες εξελίξεις σε θέματα άμυνας και ασφάλειας, η αξιοποίηση των αποστράτων ως «δεξαμενή γνώσης» είναι αναγκαία και επιβεβλημένη. Το ΕΛΚΑΚ και το ΓΕΕΘΑ ήδη εστιάζουν στην αξιοποίηση των αποστράτων.

B. Νέα Εποχή για την Καινοτομία στην Ελλάδα. Η Ανάπτυξη των νεοφυών καινοτόμων εταιρειών.

Η δυναμική ανάπτυξη των καινοτόμων νεοφυών εταιρειών στο χώρο της άμυνας και της ασφάλειας, παρεμποδίζεται από αναχρονιστικά θεσμικά κείμενα και έλλειψη κουλτούρας καινοτομίας. Τα σχετικά κείμενα θα πρέπει να εστιάζουν στην υποστήριξη της καινοτομίας και όχι της στείρας γραφειοκρατίας. Απαιτείται η επιτάχυνση των διαδικασιών έκδοσης και αναθεώρησης θεσμικών κειμένων μέσω καθιέρωσης σχετικού διυπουργικού «Επιταχυντή Καινοτομίας».

Γ. Η Προστασία κρίσιμων Υποδομών/Οντοτήτων, ένα σύνθετο παζλ. Περιοχή «Ω».

Η εξασφάλιση της ανθεκτικότητας κάθε κρίσιμης Οντότητας, η συνέχιση λειτουργίας μετά από κάθε φυσική (CER) ή διαδικτυακή επίθεση (NIS2), καθώς και η αλληλεπίδραση με άλλες κρίσιμες Οντότητες, εξετάστηκαν σε αυτό το Πάνελ. Επίσης εξετάστηκε η εξασφάλιση της διασυννοριακής συνεργασίας και προστασίας, για την εξασφάλιση της Ευρωπαϊκής ανθεκτικότητας.

Τα κύρια σημεία που αναφέρθηκαν ανά θεματική ενότητα, αναφέρονται στη συνέχεια:

Money Show/ Defense & Security FORUM

A. Αξιοποίηση Αποστράτων στο Επιχειρησιακό Περιβάλλον της Επανεξοπλισμένης Ευρώπης.

*Αντιπτέραρχος εα **Ι. Αναστασάκης**,
Διοργανωτής - Συντονιστής Πάνελ, GCSP A.A.H.
*Στρατηγός εα **Α. Χουδελούδης**,
Επίτιμος Αρχηγός ΓΕΣ, Σύμβουλος ΚΡΜΓ
*Υποστράτηγος **Γ. Πανούσης**,
Δντης Στ' Κλάδου ΓΕΕΘΑ, Μέλος ΔΣ ΕΛΚΑΚ
*Υποστράτηγος εα **Α. Πλατιάς**,
Foreign Affairs Institute, EY-Parthenon
*Αντιστράτηγος εα **Μ. Γουμαλάτσος**,
Αντιπρόεδρος ΕΑΑΣ

Οι απόστρατοι έχουν κουλτούρα διοίκησης, εμπειρία στο συντονισμό και την διαχείριση κρίσεων. Έχουν εμπειρία σε Ηγεσία – Διοίκηση, Οργάνωση και Πειθαρχία, καθώς και εμπειρία σε επίλυση προβλημάτων σε ασταθές περιβάλλον. Επίσης, στην Υπηρεσία αναπτύσσουν κριτική σκέψη.

Επιπλέον αναπτύσσουν Ομαδικό πνεύμα, συνεργατικότητα, ανθεκτικότητα και αντοχή σε αντίξοες συνθήκες. Λαμβάνουν εκπαίδευση σε δεξιότητες και εξειδικεύσεις.

Είναι χρήσιμη η δημιουργία ενεργούς εφεδρείας και να γίνει ψηφιακή χαρτογράφηση δυνατοτήτων και προγραμματισμός επανεκπαίδευσης όπου απαιτείται.

Έχουν γνώση της δομής των ΕΔ και συνήθως έχουν δίκτυο και επαφές. Για τους λόγους αυτούς, μεγάλες εταιρείες προσλαμβάνουν αποστράτους, ενώ και σε μικρότερες εταιρείες Start Up οι Απόστρατοι προσδίδουν αξία που συνυπολογίζεται κατά την αξιολόγηση για χρηματοδότηση. Η αγορά τόσο στην Ελλάδα όσο και ευρύτερα στην Ευρώπη χρειάζεται εμπειρογνώμονες για την Άμυνα και την Ασφάλεια.

Οι Έλληνες Απόστρατοι αποτελούν αναξιοποίητη δεξαμενή εμπειρίας σε τακτικό, επιχειρησιακό και στρατηγικό επίπεδο, με υποεκπροσώπηση στα Εθνικά και Ευρωπαϊκά Μητρώα εμπειρογνομώνων.

Αναφέρθηκε ότι λειτουργεί στο εξωτερικό άτυπος σύνδεσμος Αποστράτων Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (από Κράτη Μέλη του NATO) και παρέχει υπηρεσίες συμβουλευτικής σε Γενικά Επιτελεία ή κρατικούς θεσμούς χωρών του NATO και της ΕΕ .

Ιδρύεται στον Β' Κλάδο του ΓΕΕΘΑ Γραφείο αφυπηρευτώντων με δυνατότητα μερικής χρηματοδότησης της λειτουργίας από Ευρωπαϊκά κονδύλια, με σκοπό την ομαλή μετάβαση από το Υπηρεσιακό στο Επιχειρηματικό περιβάλλον.

Στο ΕΛΚΑΚ ενημερώνεται το Μητρώο εμπειρογνομώνων που περιλαμβάνει και Αποστράτους. Οι εγγεγραμμένοι στο μητρώο εμπειρογνομώνων του ΕΛΚΑΚ θεμελιώνουν δυνατότητες ευρύτερης Ευρωπαϊκής αναγνώρισης και αξιοποίησης.

Money Show/ **Defense & Security FORUM**

Με την εγγραφή τους στο σχετικό Μητρώο θα πρέπει να τους αποδίδεται άμεσα ο βαθμός Ασφαλείας «Απόρρητο – NATO & EU Secret».

Σε όλους τους αποστρατευόμενους, ανεξαρτήτως βαθμού, θα πρέπει να τους παρέχετε βεβαίωση επαγγελματικής επάρκειας στην ειδικότητά τους.

Το πλάνο «Επανεξοπλισμού της Ευρώπης» ανοίγει ιστορική ευκαιρία για την Ελλάδα να επηρεάσει το Ευρωπαϊκό αμυντικό Δόγμα μέσω της τοποθέτησης Ελλήνων αποστράτων σε καίριες θέσεις στον Ευρωπαϊκό στρατό.

Ο παρωχημένος στην ουσία του Κανονισμός ΕΚΒΑ, είναι τροχοπέδη και αναστέλλει την ανάπτυξη στην καινοτομία των νεοφυών εταιρειών, ενώ απαιτεί την διάθεση κονδυλίων που μικρές εταιρείες όπως start Up ή Spin Off, πιθανόν δεν τα διαθέτουν κατά προτεραιότητα.

Η απώλεια διαβάθμισης Ασφαλείας με την αποστρατεία, καθώς και η δέσμευση για την απόδοση βαθμού διαβάθμισης ασφαλείς που προβλέπει όπως ισχύει σήμερα, ως προϋπόθεση εργασίας σε εταιρείες αξιολογημένες κατά ΕΚΒΑ (Εθνικός Κανονισμός Βιομηχανικής Ασφάλειας), αποκλείουν τους Έλληνες αποστράτους από διαγωνισμούς NATO & ΕΕ, με άμεσα ωφελούμενους ανταγωνιστές από άλλες χώρες, όπως από την Τουρκία.

Money Show/ Defense & Security FORUM

B. Νέα Εποχή για την Καινοτομία στην Ελλάδα. Η Ανάπτυξη των νεοφυών καινοτόμων εταιρειών.

Παρουσιάστηκε ο ρόλος της Γενικής Γραμματείας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας του ΥΠΕΞ στην προαγωγή της επιχειρηματικής δικτύωσης των νεοφυών καινοτόμων εταιρειών και τη συνεργασία με Επιχειρηματικούς Συνδέσμους Αμυντικής Βιομηχανίας, το ΕΒΕΑ και λοιπούς συναρμόδιους Φορείς.

Αναλύθηκε το σύστημα αδειοδότησης των εξαγωγών ελεγχόμενων ειδών (αμυντικού υλικού, ειδών διπλής χρήσης, πυροβόλων όπλων, κυνηγετικών όπλων, φυσιγγίων, πυρομαχικών, εκρηκτικών υλών) από την εθνική αδειοδοτική αρχή, ήτοι την Β6 Δ/νση του Υπουργείου Εξωτερικών, με βασικό γνώμονα την προώθηση των εξαγωγών, παράλληλα με τον απαραίτητο έλεγχο δέουσας επιμέλειας που ορίζει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την τελική χρήση (EUC) των ειδών και την αποτροπή χρήσης τους από ανεπιθύμητους τρίτους δρώντες καθώς και την αποφυγή εκτροπής εμπορίου σε αγορές που βρίσκονται υπό καθεστώς κυρώσεων.

Από τη συζήτηση στο πάνελ διαπιστώθηκε η ανάγκη περαιτέρω επιχειρηματικής δικτύωσης των νεοφυών καινοτόμων εταιρειών και η συνεργασία με Συνδέσμους Αμυντικής Βιομηχανίας, ΕΒΕΑ και λοιπούς συναρμόδιους Φορείς.

Απαιτείται ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου που διέπει την ανάπτυξη και λειτουργία εταιρειών με στόχο την καινοτομία για την Άμυνα και την Ασφάλεια.

Είναι απαραίτητη η εγγραφή των νεοφυών καινοτόμων εταιρειών στο οικοσύστημα, γεγονός που θα επιτρέψει την δικτύωση και ταχύτερη ανάπτυξη, καθώς και την υποστήριξη από (National Focal Point – NFP) για την ένταξη σε Εθνικά και Ευρωπαϊκά consortia.

Οι καινοτόμες εταιρείες για να διακριθούν και να καταξιωθούν στο χώρο της Άμυνας και της Ασφάλειας, θα πρέπει:

*Να διαθέτουν ικανές πιστοποιήσεις προϊόντων

*Να διασφαλίζουν το follow on support

*Να πειθαρχούν στις θεσμικές προβλέψεις και δεσμεύσεις

Money Show/ **Defense & Security FORUM**

*Να σκοπεύουν στο αποτέλεσμα, ώστε η καινοτομία να γίνει προϊόν

Απαιτείται η χαρτογράφηση των εταιρειών ανά Τομείς καινοτομίας, καθώς και η επιδίωξη δικτύωσης εντός και εκτός Ελλάδας.

Η αξιοποίηση προτάσεων καινοτομίας θα πρέπει να συντομευθεί, ειδικά για προγράμματα EDA-EDF, με γνώμονα τα εφαρμοζόμενα σε άλλα ΚΜ της ΕΕ, που ηγούνται στην καινοτομία (Best Practices).

Θα πρέπει τα σχετικά θεσμικά κείμενα και οι εφαρμοζόμενες διαδικασίες να εστιάζουν στην υποστήριξη ανάπτυξης της καινοτομίας και όχι στην διατήρηση της στείρας γραφειοκρατίας.

Διαπιστώθηκε ότι το σχετικό θεσμικό πλαίσιο ενίσχυσης της καινοτομίας στην αμυντική βιομηχανία χρήζει εκσυγχρονισμού με βασικό γνώμονα την προαγωγή της επιχειρηματικής ανάπτυξης και την απλούστευση των σχετικών διαδικασιών.

Η επίλυση των χρονιζόντων προβλημάτων που προέρχονται από πεπαλαιωμένης αντίληψης θεσμικά κείμενα και της μακρόχρονης διαδικασίας αναθεώρησης ή ανανέωσης, είναι δυνατόν να επιλυθεί με την ίδρυση διυπουργικού **«Επιταχυντή Καινοτομίας»**, για την άμεση αντιμετώπιση θεμάτων καινοτομίας και επικαιροποίηση σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό ανταγωνισμό.

Με παρέμβαση από το ακροατήριο, ο Διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) Δρ. Κυριάκος Τολιάς ενημέρωσε για το προσφάτως υπογραφέν Μνημόνιο συνεργασία μεταξύ του ΕΛΚΑΚ και του ΕΚΤ, που αποσκοπεί στην καθιέρωση μιας θεσμικής συνεργασίας με στόχο τη χαρτογράφηση και ενίσχυση του οικοσυστήματος αμυντικής καινοτομίας στην Ελλάδα.

Money Show/ Defense & Security FORUM

Γ. Η Προστασία κρίσιμων Υποδομών/Οντοτήτων, ένα σύνθετο παζλ. Περιοχή «Ω».

Περιγραφή του τρέχοντος περιβάλλοντος Ασφαλείας των κρίσιμων Οντοτήτων. Ένταξη στην Εθνική νομοθεσία, νόμος 5236/25 – ΦΕΚ Α' 175/10.10.2025, της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής Οδηγίας (ΕΕ)2022/2557, λίγο πριν την λήξη της περιόδου υποχρεωτικής ένταξης στην Εθνική νομοθεσία. Με τον νόμο προβλέπετε η ίδρυση της Γεν. Γραμματείας Κρίσιμων Οντοτήτων στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Η αντιμετώπιση υβριδικών απειλών ως πρωτεύων στόχος λειτουργίας της νέας Γεν. Γραμματείας. Απαιτείτε η μέτρηση ανθεκτικότητας και διατήρηση λειτουργικότητας των κρίσιμων Οντοτήτων.

Η φυσική προστασία (Critical Entities Resilience - CER) των κρίσιμων Οντοτήτων έχει ανατεθεί σε διαφορετικό Υπουργείο από την διαδικτυακή προστασία (Network & Information System - NIS2). Υποστηρίχθηκαν απόψεις σχετικά με την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση όλων των πιθανών κινδύνων από ενιαίο συντονιστικό φορέα.

Αναφέρθηκε η ανάληψη ειδικών δράσεων για την προστασία των γραμμών εφοδιασμού (logistics) καθώς και η επιμερισμένη θεσμική ευθύνη των Κρατών Μελών (NATO και ΕΕ) για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων Οντοτήτων. Επισημάνθηκε η διασύνδεση διασυνοριακά κρίσιμων οντοτήτων για αλληλοϋποστήριξη και την επιτυχεστέρα τόσο εθνική όσο και Ευρωπαϊκή ανθεκτικότητα.

Απαιτείται η καταγραφή των Κρίσιμων Οντοτήτων σε ειδικό Μητρώο, καθώς και η αλληλεπίδραση ανθεκτικότητας μεταξύ διαφορετικών Κρίσιμων Οντοτήτων.

Απαιτείται η δημιουργία Φορέα εντοπισμού κινδύνων και ενδυνάμωσης ευάλωτων σημείων στην προστασία Κρίσιμων Οντοτήτων.

Επισημάνθηκε η άγνοια κινδύνου από Φορείς καθώς και η ανάγκη εντοπισμού ευάλωτων σημείων κακόβουλης εισβολής μέσω προμηθευτών ή συνεργατών του Κύριου Φορέα Κρίσιμης Οντότητας.

Money Show/ **Defense & Security FORUM**

Το ζήτημα Εθνικής ανθεκτικότητας στην αδιάληπτη λειτουργία κρίσιμων Οντοτήτων έχει άμεση σύνδεση με την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμικούς φορείς, επηρεάζοντας την κοινωνική συνοχή και το αίσθημα Δημόσιας Ασφάλειας.

Επισημάνθηκε ότι η εμφάνιση 95.000 κακόβουλων λογισμικών ημερησίως, είναι δείκτης των υψηλών απαιτήσεων για την λήψη επαρκών μέτρων προστασίας των κρίσιμων Οντοτήτων.

Απαιτείται η έκδοση - έγκριση Εθνικής Στρατηγικής Ασφάλειας για την προστασία Κρίσιμων Οντοτήτων

Αναφέρθηκε ότι ο ΕΕΛΕΑΑ έχει 68 εταιρείες Μέλη και είναι πυλώνας καινοτομίας, βιομηχανικής ανάπτυξης και οικονομίας.

Αναφέρθηκε ότι απαιτείται η ανάπτυξη κρυπτοδικτύων επικοινωνίας καθώς και η προστασία των Ελληνικών IP.

Αναφέρθηκε ότι ο ΣΕΚΠΥ έχει 300 εταιρείες Μέλη και ότι απαιτείται η διασύνδεση της Αμυντικής Βιομηχανίας με την προστασία κρίσιμων Οντοτήτων.

Επισημάνθηκε ότι με συλλογική προσπάθεια επιτυγχάνεται η ολοκληρωμένη ανθεκτικότητα κρίσιμων Οντοτήτων, συμπεριλαμβάνοντας τόσο τις υποδομές όσο και το εκπαιδευμένο προσωπικό.

Εκφράστηκε προβληματισμός για την χρηματοδότηση των κρίσιμων Οντοτήτων για την αντιμετώπιση των επιπρόσθετων οικονομικών υποχρεώσεων που προκύπτουν από την υποχρέωση λήψης επαρκών μέτρων για την προστασία της κρίσιμης Οντότητάς τους και επίτευξη υψηλού βαθμού ανθεκτικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η σχετική Οδηγία είναι Ευρωπαϊκή, θα πρέπει να διατεθούν Ευρωπαϊκά κεφάλαια για την επίτευξη διασυνοριακής πανευρωπαϊκής ανθεκτικότητας.

Απαιτείται η πιστοποίηση και η συνεχής εκπαίδευση ατόμων/προσωπικού για την αντιμετώπιση Φυσικών (CER) απειλών, καθώς και διαδικτυακών (NIS2) απειλών.

Οι Διοικήσεις Οργανισμών και μεγάλων Εταιρειών που κρίνονται ως κρίσιμες Οντότητες, έχουν την θεσμική υποχρέωση να λαμβάνουν μέτρα επαύξησης της ανθεκτικότητας. Επισημάνθηκε ότι περίπου το 80% των κρίσιμων Οντοτήτων είναι ιδιωτικοί Φορείς.

Για την ολιστική προστασία Κρίσιμων Οντοτήτων απαιτείται η αгаστή συνεργασία συναρμόδιων Υπουργείων και Ανεξάρτητων Αρχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και πανευρωπαϊκά.

Συμπεράσματα και Εισηγήσεις

Διαπιστώθηκε η άμεση επίδραση των θεμάτων Άμυνας & Ασφάλειας με την πραγματική οικονομία τόσο της χώρας μας, όσο και της Ευρώπης.

Η αποτελεσματική επίτευξη υψηλής ανθεκτικότητας των Κρίσιμων Οντοτήτων επιδρά άμεσα στην οικονομική ανάπτυξη, αλλά και την διατήρηση του κοινωνικού ιστού και της εμπιστοσύνης των Ελλήνων και γενικότερα των Ευρωπαίων πολιτών προς την Διοίκηση.

Τα νομικά και εν γένει θεσμικά κείμενα που εφαρμόζονται για την καινοτομία, θα πρέπει να επανεξεταστούν και να τροποποιηθούν όπου απαιτείται, ώστε να προωθούν την καινοτομία και όχι να διατηρούν μία στείρα γραφειοκρατία.

Θα πρέπει να τροποποιηθεί ο Κανονισμός ΕΚΒΑ ώστε να διαχωριστεί η απόδοση βαθμού “Απόρρητο, NATO & EU Secret” σε πρόσωπα, από την προϋπόθεση να εργάζονται σε αξιολογημένη εταιρεία κατά ΕΚΒΑ.

Θα πρέπει να εφαρμοσθούν καινοτόμες ιδέες και να καθιερωθούν απλούστερες και ταχύτερες διαδικασίες αξιολόγησης και απόδοσης Πιστοποιητικού ΕΚΒΑ στις καινοτόμες εταιρείες, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα το Εθνικό Απόρρητο, ώστε απερίσπαστες να εστιάζουν στην ανάπτυξη των καινοτόμων προϊόντων τους.

Επίσης θα πρέπει να επιταχυνθεί η διαδικασία αξιολόγησης ατόμων από τις συναρμόδιες Υπηρεσίες για την απόδοση του βαθμού Ασφαλείας, να μειωθεί από τους δύο μήνες που συνήθως διαρκεί σήμερα, ώστε να έχουν την δυνατότητα συμμετοχής σε διαγωνισμούς πρόσληψης στην Ευρώπη όπου ο χρόνος υποβολής του φακέλου είναι συνήθως ένας μήνας.

Στα πλαίσια ΣΔΙΤ θα πρέπει εξειδικευμένες εταιρείες να αναπτύξουν δυνατότητες Αξιολόγησης & Πιστοποίησης τρωτότητας και ανθεκτικότητας τόσο στη φυσική κατά CER, όσο και στη διαδικτυακή κατά NIS2, προστασία των κρίσιμων Οντοτήτων, τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε διασύνδεση και αλληλεπίδραση με τις αντίστοιχες Ευρωπαϊκές κρίσιμες Οντότητες.

Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας διυπουργικός Φορέας συντονισμού των συναρμόδιων Υπουργείων και Ανεξάρτητων Αρχών, ώστε τα θέματα καινοτομίας να επιλύονται κατά προτεραιότητα.

Η δημιουργία ενός «Επιταχυντή Καινοτομίας» σε διυπουργικό επίπεδο θα εξυπηρετήσει στην ταχύτερη επίλυση των παρουσιαζόμενων προβλημάτων που εμποδίζουν την ανάπτυξη των καινοτόμων εταιρειών στη χώρα μας, αντικαθιστώντας τις χρονοβόρες διαδικασίες που ισχύουν σήμερα.